

ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI W GMINIE KOŃSKOWOLA ZA 2023 ROK

1. Położenie¹

Gmina Końskowola znajduje się w środkowo – zachodniej części powiatu puławskiego. Powiat puławski leży w środkowo – zachodniej części województwa lubelskiego. Gmina zajmuje powierzchnię 89,6 km² (8 960 ha), zamieszkuje ją 8 674 mieszkańców².

W skład gminy wchodzi 16 sołectw: Chrzachów, Chrzachówek, Końskowola, Las Stocki, Młynki, Opoka, Pulki, Rudy, Sielce, Skowieszyn, Stara Wieś, Stary Pożóg, Nowy Pożóg, Stok, Witowice, Wronów.

Na obszarze gminy stykają się dwa subregiony: Płaskowyż Nałęczowski i Małe Mazowsze. Ma to decydujące znaczenie dla stosunków przyrodniczych. Południowa część leży w obrębie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego i jego strefy ochronnej. Teren gminy rozciąga się w dorzeczu rzeki Kurówki.

Przez teren Gminy Końskowola przebiegają dwie drogi krajowe: nr 12 i nr 17, oraz dwie drogi wojewódzkie nr 874 Puławy – Żyrzyn i Puławy - Kurów. Całość infrastruktury komunikacyjnej uzupełnia linia kolejowa relacji Lublin – Warszawa.

2. System gospodarowania odpadami komunalnymi

W 2023 roku odpady komunalne odbierane i zagospodarowane były przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Puławach. Odpady zagospodarowano w instalacji komunalnej (IK) do przetwarzania odpadów komunalnych ul. Dęblińska 96 w Puławach.

Gmina Końskowola 16.10.2023 r. udzieliła zamówienia publicznego na świadczenie usług odbioru i transportu odpadów. W dniu 13.12.2023 r. podpisano umowę na w/w usługi z firmą ZUK Puławy Sp. z o.o. Przyjęto połączoną formę przetargu – jeden przetarg na odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Wynagrodzenie ustalono od tony odpadu – zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Systemem objęte są tylko nieruchomości zamieszkałe. Łącznie jest to ok. 7433 osób i 2606³ nieruchomości obsługiwanych w skali Gminy. W stosunku do nieruchomości niezamieszkałych prowadzone są wszystkie ustawowe działania, tj. rejestr umów oraz kontrola ich zgodności z regulaminem ucpg.

Gmina ma zorganizowany jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Końskowoli, z którego korzysta rokrocznie porównywalna liczba osób (PSZOK jest miejscem popularnym i mieszkańcy często z niego korzystają). W 2023 roku zebrano w nim 859,90 Mg odpadów. Udział odpadów z grupy 17 (odpady pochodzące z rozbiórek i remontów) w całym strumieniu odpadów przyjmowanych w Punkcie wyniósł w 2023 roku 28,29 % - w stosunku do roku poprzedniego jest to kilkunastoprocentowy spadek, jednak nie jest to trwały trend, a jedynie permanentne wahanie tego strumienia.

¹ Dane wewnętrzne Urzędu Gminy Końskowola

² Dane na dzień 31 grudnia 2023 r. – źródło: dane wewnętrzne Urzędu Gminy Końskowola.

³ Wartość może się wahać z uwagi na ciągłe zmiany w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Stan na 31 grudnia 2023 r.

Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie Gminy Końskowola zorganizowana i nadzorowana jest przez dwa referaty Urzędu Gminy: Gospodarki Komunalnej oraz Budżetu i Finansów. Do zbiórki odpadów z gospodarstw domowych oraz z obiektów użyteczności publicznej, obiektów handlowych i usługowych stosowane są:

- pojemniki MGB 120,
- pojemniki MGB 240,
- pojemniki MGB 1100 FL,
- worki polietylenowe w kolorach żółtym, niebieskim, zielonym o pojemności 120 l,
- worki polietylenowe w kolorze brązowym o pojemności 60 l,
- worki własne w innych kolorach niż powyższe o pojemności do 60 l (na popiół).

PSZOK w Końskowoli wyposażony jest w :

- kontener KP – 15 otwarty
- 3 kontenery KP – 10 otwarty,
- kontener KP – 7 otwarty,
- kontener KP – 7 zamknięty,
- garaże/wiaty zamykane o wymiarach 4x5 m – 3 szt.,
- pojemniki MGB 1100 FL – 4 szt.,
- pojemniki MGB 240 l – w miarę potrzeb minimum 3,
- pojemnik na odpady niebezpieczne – przeterminowane leki – 120 l,
- 2 pojemniki na odpady niebezpieczne – zużyte baterie – 15 l,
- komplet tzw. „dzwonów” – 3 szt. na poszczególne frakcje.

Ponadto rozstawiono w trzech miejscach na terenie gminy komplety „dzwonów” do selektywnej zbiórki odpadów.

Wszystkie gospodarstwa domowe posiadają pojemniki na zmieszane odpady komunalne. Inne wymagania wynikające z regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Końskowola są sukcesywnie kontrolowane, także pod kątem selektywnego gromadzenia popiołu.

3. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy

W okresie od 1.01.2023 r.-31.12.2023 r. z terenu Gminy Końskowola odebrano 2.432,10 Mg odpadów.

Tabela 1. Ilość odebranych z terenu Gminy Końskowola odpadów komunalnych w 2022 roku – grupa 20.

kod odpadu	nazwa odpadu	2023 rok
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	205,96 Mg
20 01 11	Tekstylia	19,28 Mg
20 01 27*	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne	2,28 Mg

20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	3,60 Mg
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,04 Mg
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,06 Mg
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	10,82 Mg
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	5,98 Mg
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny – tworzywa	230,10 Mg
ex 20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny – popiół	123,42 Mg
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	272,10 Mg
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	79,04 Mg
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	703,52 Mg
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	128,60 Mg

* Opracowanie własne na podstawie sprawozdań

Ilość zmieszanych odpadów komunalnych z tej grupy w stosunku do roku 2022 zwiększyła się o ok. 2,3%. Ilość przyjętych w PSZOK gabarytów wzrosła o 7,7 %. Nadal odbiór popiołu gromadzonego selektywnie bezpośrednio z gospodarstw domowych jest dobrym i skutecznym rozwiązaniem. Ilość odebranego popiołu utrzymuje się na podobnym poziomie.

Liczba obsługiwanych nieruchomości wyniosła 2606.

Ilość odpadów przekazanych do recyklingu ze strumienia odpadów komunalnych odebranych z terenu Gminy Końskowola w 2023 r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela 2. Ilość odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi z odpadów odebranych i zebranych z terenu Gminy w 2023 r.

15 01 01	opakowania z papieru i tektury	88,86 Mg
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	115,56 Mg
15 01 04	opakowania z metali	21,75 Mg
15 01 05	opakowania wielomateriałowe	1,72 Mg
15 01 07	opakowania ze szkła	130,07 Mg
16 02 16	elementy usunięte ze zużytych urządzeń inne niż wymienione w 16 02 15	3,47 Mg
19 12 02	metale żelazne	10,28 Mg

19 12 03	metale nieżelazne	0,429 Mg
19 12 04	tworzywa sztuczne i guma	2,193 Mg
19 12 05	szkło	2,435 Mg
19 12 07	drewno inne niż wymienione w 19 12 06	28,08 Mg
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji (z PSZOK)	272,10 Mg

* Opracowanie własne na podstawie sprawozdań

Cały strumień zmieszanych odpadów komunalnych (20 03 01) poddano procesowi mechaniczno-biologicznego przetwarzania. W wyniku tych procesów **nie powstały** odpady o kodzie 19 12 12, co korzystnie wpływa na osiąganie przez Gminę Końskowola poziomów ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Składowaniu poddano natomiast pozostałości z sortowania:

- odpadów zmieszanych– kod 19 05 99 w ilości 232,84 Mg za cały 2023 r.;
- odpadów zebranych selektywnie – kod 19 05 03 (kompost nieodpowiadający wymaganiom) w ilości 49,00 Mg za cały 2023 r.

Odpady z pozostałych grup poddano procesom odzysku: R 12 - wymiana odpadów w celu poddania któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R11, oraz R5 - recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych. Część odpadów została zmagazynowana (R 13). Spośród zmagazynowanych odpadów w 2022 roku do przetworzenia w roku 2023 przekazano: 16 01 03 - 13,9900 Mg ; 20 01 28 - 0,1800 Mg R1; 20 01 32 - 0,0200 Mg R1; 20 01 27* - 0,5800 Mg. Pozostałości z sortowania przekazane do termicznego przekształcenia w 2023 r. (paliwo alternatywne):

- ze zmieszanych odpadów komunalnych – kod 19 12 10 – w ilości 191,33 Mg;
- z odpadów zebranych selektywnie – kod 19 12 10 – w ilości 120,51 Mg.

Tabela 3. Ilość odebranych z terenu Gminy Końskowola odpadów w 2023 roku – grupa 16 i 17.

kod odpadu	nazwa odpadu	2023 rok
16 01 03	Zużyte opony	56,76 Mg
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	243,26 Mg

* Opracowanie własne na podstawie sprawozdań

Specyfiką tych odpadów jest czasowa zmienność powstawania oraz znaczne ilości zarówno masowe jak i objętościowe. Składowaniu poddawana jest w całości grupa odpadów 17 09 04 ze względów technologicznych – nadal brak jest linii do przetwarzania tych odpadów w IK. Z uwagi na nowelizację ustawy o odpadach z 17 listopada 2021 roku, od 1 stycznia 2025

r. zacznie obowiązywać przepis obligujący podmiotu gospodarcze i przedsiębiorców do selektywnego zbierania, a firmy do selektywnego odbierania odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Należy się spodziewać w tym względzie szybkich zmian w instalacjach w kierunku uruchomienia odpowiednich linii sortowniczych, pomimo braku obowiązku selektywnego zbierania tych odpadów w PSZOK-ach.

Tabela 4. Ilość selektywnie zebranych odpadów opakowaniowych odebranych z terenu Gminy Końskowola odpadów w 2023 roku – grupa 15.

Kod odpadu	nazwa odpadu	2023 rok
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	87,76 Mg
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	95,44Mg
15 01 07	Opakowania ze szkła	164,08 Mg

* Opracowanie własne na podstawie sprawozdań

W Gminie Końskowola obowiązuje system segregacji zgodnym z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. ws. sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów.

Segregacja odpadów u źródła w Gminie Końskowola prowadzi do powstania dużej ilości odpadów z grupy 20 01 99 (inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny) - które mieszkańcy gromadzą w żółtym worku - są to odpady tworzyw sztucznych, odpady z metalu oraz opakowania po nich, odpadów o kodzie 15 01 01 – opakowania z papieru i tektury, oraz 15 01 02 (opakowania z tworzyw sztucznych) – zbierane w PSZOK.

W poniższej tabeli przedstawiono ilość odpadów surowcowych przekazanych do odzysku i recyklingu w 2023 roku z terenu Gminy Końskowola w rozbiciu na źródło ich powstania:

Tabela 5. Ilość odpadów poddanych odzyskowi i przygotowanych do ponownego użycia wg. źródeł ich powstania :

Kod odpadu	Gmina Końskowola	Firmy Gmina Końskowola	Gmina Końskowola (PSZOK)
15 01 01 - Opakowania z papieru i tektury	38,49 Mg	25,69 Mg	24,68 Mg
15 01 02 - Opakowania z tworzyw sztucznych	10,03 Mg	19,61 Mg	85,92 Mg
15 01 04 - Opakowania z metali (żelaznych)	8,43 Mg	12,15 Mg	-
15 01 04 - Opakowania z metali (nieżelaznych)	1,16 Mg	0,01 Mg	-
15 01 05 – opakowania wielomateriałowe	1,72 Mg	-	-
15 01 07 - Opakowania ze szkła	107,12 Mg	2,85 Mg	20,10 Mg
19 12 02 – Metale żelazne	-	-	5,95 Mg

19 12 07 – Drewno inne niż wymienione w 19 12 06	-	-	28,08 Mg
RAZEM:	166,95 Mg	60,30 Mg	164,73 Mg

* Opracowanie własne na podstawie sprawozdań

Odpady z sektora handlowego i usługowego oraz z instytucji publicznych podobne są do odpadów komunalnych w zabudowie mieszkaniowej, jednakże charakteryzują się innym składem morfologicznym (więcej odpadów opakowaniowych – papieru, tektury, tworzyw sztucznych). Ilości odpadów mogą się także różnić w zależności od rodzaju prowadzonej działalności przez dany podmiot.

Na terenie gminy działają 404 podmioty gospodarcze o charakterze handlowym, usługowym i produkcyjnym posiadających główne miejsce wykonywania działalności na terenie Gminy Końskowola⁴. Ponadto istnieje 20 instytucji o różnym profilu działania, m.in. urzędy, szkoły, OSP.

Spośród wszystkich w/w podmiotów umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych podpisało 79⁵. Pozostałe to działalności gospodarcze, które nie zajmują powierzchni pod prowadzoną działalność lub podmioty, które gospodarują odpadami w ramach gospodarstwa domowego.

Nadal zużyte i przeterminowane leki przyjmowane są w PSZOK. Zużyte baterie podobnie. Ilości zebrane w PSZOK w skali roku nie są duże i nie przekraczają 0,2 Mg.

4. Postępowanie z odpadami komunalnymi z terenu Gminy Końskowola

Wszystkie odpady komunalne przekazane zostały do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Puławach i tam poddane procesom sortowania, odzysku i unieszkodliwiania. Moce przerobowe nadal dają możliwości przetwarzania całkowitego strumienia przekazanych z terenu Gminy Końskowola zmieszanych odpadów komunalnych, bioodpadów oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Gmina Końskowola nadal zainteresowana jest rozwojem tej instalacji, gdyż sama nie planuje inwestycji w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych. Najbardziej pilną potrzebą z punktu widzenia naszej gminy jest uruchomienie linii sortowniczej dla odpadów budowlanych z grupy 17 oraz linii zagospodarowania odpadów z cementarzy o kodzie 20 02 03.

5. Osiągnięte poziomy wynikające z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

1. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania : **wskaźnik osiągnięty- 0,0%**.

Dopuszczalny w przepisach poziom za lata poprzednie to nie więcej niż 35%

⁴ Dane pozyskane z urzędu. Raport gminny z CEiDG, stan na dzień 11 kwietnia 2024 roku.

⁵ Dane z rejestru prowadzonego przez urząd gminy.

2. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:

wskaźnik osiągnięty- 53,48% (minimum ustawowe za 2023 r. to 35 %)

3. Poziom składowania za 2023 rok – **22,71 %**

4. Stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do odebranych i zebranych odpadów komunalnych – **17,09 %**

6. Koszty poniesione w związku z gospodarką odpadami w 2023 r. oraz potrzeby inwestycyjne

Poniższa kalkulacja kosztów uwzględnia koszty całkowite związane z funkcjonowaniem całego systemu, czyli nie tylko koszty wynikające z umowy z wykonawcą ale i koszty administracyjne, koszty korespondencji, etaty pracownicze, koszty inwestycyjne związane z wyposażeniem PSZOK i inne.

W 2023 roku Gmina Końskowola poniosła następujące koszty związane z funkcjonowaniem systemu:

wynagrodzenie umowne za realizację usług odbioru, transportu oraz zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu Gminy Końskowola dla Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Dęblińska 2, 24-100 Puławy za okres od 1.01.2023-31.12.2023	2.270.853,32 zł
zakup materiałów do PSZOK w Końskowoli	1.046,70 zł
koszty wysyłek pocztowych (wezwania, upomnienia, decyzje)	16.060,80 zł
koszt etatów pracowniczych	78.822,27 zł
usługi transmisji danych z monitoringu PSZOK	369,00 zł
Zakup kontenera KP-7 do PSZOK	11.783,30 zł
zakup materiałów biurowych (koperty, zwrotki, papier itp.)	1.621,45 zł
Łącznie	2.380.556,84 zł

7. Analiza finansowa 2023 roku stanu gospodarki odpadami komunalnymi

W roku 2023 przyjęto łącznie **514** sztuk deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, tj. deklaracji złożonych po raz pierwszy wraz z korektami dotychczas złożonych deklaracji. W przypadku powzięcia informacji na temat nieruchomości nowo powstałych podejmowane są czynności zmierzające do złożenia deklaracji.

Na dzień 31 grudnia 2023r. stwierdzono:

Zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w kwocie **272 002,48zł** u **579** osób w tym:

- zaległości powstałe w roku 2023 wynoszą **150 453,41zł**
- zaległości z lat ubiegłych kształtują się w wysokości **121 549,07zł**

W 2023r. podjęto następujące czynności egzekucyjne:

- doręczono skutecznie **867** szt. upomnień na kwotę: **290 422,84zł**
- wystawiono **49** szt. tytułów wykonawczych na kwotę: **50 928,82zł**

W roku 2023 dochody wykonane z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły:

- **2.621.196,68zł**
- odsetki **14.913,53zł**
- koszty upomnień **10.333,04zł**

Wskaźnik nieściągalności na dzień 31.12.2023r. wyniósł **8,5%** uzyskanych dochodów.

8. Kontrole

Z przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2024 r. poz. 399 t.j.) wynikają obowiązki kontrolne Wójta Gminy nad przestrzeganiem stosowania przepisów ustawy. W 2023 roku działania kontrolne organu skupiały się na:

- kontroli mieszkańców pod kątem przestrzegania zasad prawidłowej segregacji odpadów; efektem działań było 26 wezwań przesłanych do mieszkańców o przestrzeganie zasad,
- kontroli podmiotów gospodarczych, których obowiązkiem jest posiadanie umów na wywóz odpadów komunalnych powstających w przedsiębiorstwie,
- kontroli firm wpisanych do RDR w zakresie odbioru odpadów komunalnych z terenu gminy – przeprowadzono kontrole trzech firm,
- kontroli kompostowników – przeprowadzono 14 kontroli.

Na bieżąco pracownik merytoryczny korzysta z systemu pozycjonowania satelitarne obiektów (GPS) w celu kontroli prawidłowości realizacji usługi.

Wnioski:

W 2023 roku odpowiednie wyznaczanie stawki opłaty pozwoliło na dobre zbilansowanie się dochodów i wydatków w obszarze odpadów komunalnych. Stawka opłaty na 2024 rok została utrzymana na poziomie z roku poprzedniego. Dochody wykonane pozwoliły na pokrycie wydatków związanych z całym systemem.

W zakresie wymagań ustawowych co do osiągnięcia poziomów recyklingu i odzysku odpadów komunalnych, 2023 rok jest z pewnością zadowalający. Osiągnięcie poziomu okazało się możliwe dzięki dużemu strumieniowi bioodpadów poddawanych recyklingowi u źródła w przydomowych kompostownikach. Zakładany przez ustawodawcę skokowy wzrost poziomów począwszy od 2023 roku (35%) daje coraz mniejsze szanse gminom na ich osiągnięcie. Za 2024 rok będzie to już 45%. Przeprowadzony na początku roku proces ankietyzacji wśród mieszkańców, pozwolił na uwzględnienie blisko 1000 Mg odpadów ulegających biodegradacji w poziomie recyklingu. Do czasu ukazania się ogólnopolskich wyników z badań morfologii odpadów pochodzących z przydomowych kompostowników (Instytut Ochrony Środowiska PIB jest na etapie doboru próby badawczej i rozpoczyna pomiar bezpośredni) z pewnością Gmina Końskowola wykorzysta ten rodzaj metody pomiarowej w kolejnych latach sprawozdawczych.

Wejście w życie przepisów prawa o produktach jednorazowego użytku SUP (Single Use Plastic) oraz o systemie kaucyjnych (przepisy wchodzi w życie od 1 stycznia 2025 r.) nie sprzyja samorządom takim jak Gmina Końskowola. Z systemów gminnych z dnia na dzień prawdopodobnie „znikną” butelki PET, szklane, oraz metalowe puszki, które mieszkańcy za zwrotną kaucją będą mogli oddawać do wybranych sklepów, głównie wielkopowierzchniowych (powyżej 200 ²), których na terenie gm. Końskowola po prostu nie ma. Strumień tych odpadów zostanie uwzględniony do wyliczenia poziomów recyklingu dla gminy, na której terenie taki punkt zwrotu kaucji będzie funkcjonował.

Gmina Końskowola konsekwentnie zdąża w kierunku promowania segregacji u źródła prowadzącej do uzyskania wysokiej jakości surowca wtórnego – możliwie jak najmniej zanieczyszczonego, oraz do promowania kompostowania w przydomowych kompostownikach. Z nadzieją patrzemy również na rozwój IK (instalacja komunalna) w Puławach w zakresie przetwarzania odpadów 20 01 08 – odpady biodegradowalne wraz z kuchennymi.

Sporządził:
Bernadeta Kupczyk

Zatwierdził:
/-/ Mariusz Majkutewicz
Zastępca Wójta Gminy Końskowola

Końskowola, dn. 15.04.2024 r.